

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 202/2011-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 25. mája 2011 predbežne prerokoval sťažnosť L. O. a M. O., obaja bytom Ž., zastúpených JUDr. M. G., ktorou namietajú porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušenie čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, porušenie práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo/77/2009 a jeho rozsudkom z 10. februára 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť L. O. a M. O. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. mája 2010 doručená sťažnosť L. O. a M. O., obaja bytom Ž. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených JUDr. M. G., ktorou namietali porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa

čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), porušenie čl. 14 dohovoru, porušenie práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo/77/2009 a jeho rozsudkom z 10. februára 2010.

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli:

„Najvyšší súd v konaní sp. zn. 2 Obo 229/2005 uznesením zmenil rozsudok Krajského súdu Banská Bystrica zo dňa 23. 2. 2005 vydaný v konaní 35 Cbi 10/04-40 o trovách konania tak, že sťažovateľom priznal náhradu trov prvostupňového konania 57 917 Sk a náhradu trov odvolacieho konania 6 640 Sk, teda spolu 64 377 Sk, t. j. dnes 2 136,92 €.

Sťažovatelia uplatnili túto pohľadávku u Správcu konkurznej podstaty v konkurze 25-24 K 10/01, vedenom na KS Banská Bystrica ako pohľadávku proti podstate. Správca túto pohľadávku poprel a preto sťažovatelia v incidenčnej žalobe 52 Cbi 4/2009 uplatnili tento nárok na KS Banská Bystrica, ktorý žalobu zamietol a sťažovateľom uložil nahradiť trovy konania. Sťažovatelia podali odvolanie. O odvolaní rozhodol porušovateľ v konaní 5 Obo 77/2009 tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil. ...

Porušenie čl. 6 ods. 1 Dohovoru ... vidia sťažovatelia v tom, že napriek tomu, že mali vykonateľným súdnym rozhodnutím - príklepom Okresného súdu Ružomberok Er 859/00-65 priznané vlastnícke právo k nehnuteľnosti, museli opakovane pred súdom podať vylučovaciu žalobu voči správkyni konkurznej podstaty (konania 35Cbi 10/04, 2 Obo 229/05), kde museli na svoje náklady chrániť svoje vlastníctvo. Keď uspeli a správca konkurznej podstaty im bol povinný nahradiť náklady tohoto konania, odmietol to a v následnom konaní 52Cbi 4/2009 v spojitosti s rozsudkom 5 Obo 77/2009 im úhrada týchto nákladov bola zamietnutá. Obsahom práva na spravodlivý proces je to, že postavenie sporových strán je rovné, pričom v tomto konaní bol ich odporca zvýhodnený. Toto úzko súvisí aj s právom podľa čl. 1 Dodatkového protokolu..., lebo pokojné užívanie majetku znamená aj to, že nikto nemôže do vlastníckych práv vlastníčkovi zasahoval a tým ho rušiť v

užívání, pričom v prípade obrany pred rušením tohoto práva, musí vlastník mať zaručené, že náklady s obranou jeho práva mu budú aj uhradené.

Obsahom pokojného užívania svojho majetku je aj to, že voči tomu, kto toto právo porušil sa efektívne domôže aj nákladov s obranou spojených. Toto porušovateľ vo svojom rozsudku 5 Obo 77/2009 nezohľadnil.

Porušenie čl. 48 ods. 1 Ústavy SR vidia sťažovatelia v tom, že ich odvolanie bolo u porušovateľa pridelené pôvodne senátu JUDr. Ď., čiže zákonnými sudcami boli členovia tohoto senátu a nie členovia senátu, ktorý vec skutočne rozhodol.

Sťažovatelia požadujú primerané zadostučinenie... celkom... sumu 2 862,80 Eur..., čo sú náklady, ako už bolo uvedené, vydané na ochranu ich ústavných práv.“

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Porušovateľ v konaní 5 Obo 77/2009 porušil: základné právo sťažovateľov na spravodlivý proces podľa čl. 6 bod 1 Dohovoru... právo sťažovateľov podľa čl. 1 dodatkového protokolu o práve pokojne užívať svoj majetok, čl. 48 ods. 1 Ústavy SR zaručujúci právo na zákonného sudcu.

2. Priznáva sťažovateľom primerané zadostučinenie vo výške 2 862,80 Eur.

Alternatívne navrhujú sťažovatelia, aby Ústavný súd SR rozsudok porušovateľa 5 Obo 77/2009 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Sťažovatelia si uplatňujú náklady právneho zastúpenia za 2 úkony právnej pomoci aj s DPH, ktorej je právny zástupca platiteľom.“

Podaním z 10. decembra 2010 doručeným ústavnému súdu 14. decembra 2010 sťažovatelia doplnili svoju sťažnosť, pričom k tomuto podaniu priložili rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 57/2009 a 4 Obo 58/2009, v ktorých „účastníci v totožne skutkovo aj právnej veci boli vo svojich žalobách úspešní“. Na základe tejto skutočnosti namietajú, že „došlo aj k porušeniu čl. 14 Dohovoru o užívaní práv a slobôd bez diskriminácie...“.

Ústavný súd doručil sťažnosť sťažovateľov najvyššiemu súdu a výzvou z 13. apríla 2011 ho vyzval, aby sa k sťažnosti vyjadril.

Prípisom z 13. mája 2011 doručeným ústavnému súdu 17. mája 2011 sa predseda najvyššieho súdu vyjadril k sťažnosti sťažovateľov. Čo sa týka namietaného porušenia základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, uviedol:

«Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva sťažovateľov na zákonného sudcu (bod 5 sťažnosti), totožne so sťažovateľmi uvádzame, že ich vec bola skutočne pôvodne pridelená senátu 5 O, ktorého predsedníčkou bola JUDr. Z. D. V súvislosti so skutočnosťou, že vec sťažovateľov nakoniec prejednal a rozhodol iný senát (zložený z predsedu senátu JUDr. J. Š. a členiek senátu JUDr. I. I. a JUDr. A. P.), poukazujeme na skutočnosť, že spôsob pridelenia veci inému senátu sa uskutočnil v súlade s rozvrhom práce najvyššieho súdu, ktorým sa v zmysle § 50 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z, z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), rozumie akt riadenia predsedu súdu, ktorým sa riadi organizácia práce súdu pri zabezpečovaní výkonu súdnictva na príslušný kalendárny rok.

Opatrením predsedu najvyššieho súdu z 24. septembra 2009, č. Spr. 162/2009-20 o zmene Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2009, sa s účinnosťou od 1. októbra 2009 JUDr. Z. Ď. stala predsedníčkou senátu 1 O (dovtedy neobsadeného) s tým, že veci pridelené menovanej sudkyňi v senáte 5 O a nevybavené do účinnosti predmetného opatrenia, prešli do senátu 1 O pod pôvodnými spisovými značkami (II. časť, body 2 a 7 vyššie označeného opatrenia). Následne, v zmysle Rozvrhu práce na rok 2010, vydaného Opatrením predsedu najvyššieho súdu zo 14. decembra 2009, č. Spr. 1321/2009 (ďalej len „rozvrh práce“), sa veci pôvodného senátu 1 O rovnomerne rozdelili medzi ostávajúce senáty 2 O až 5 O tak, aby boli čo najskôr skončené staré veci (VII. časť, poznámka č. 2 rozvrhu práce).

Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch, ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom, samosudcom a súdnym úradníkom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

V zmysle prvej vety IV. časti, čl. II., bod 2 rozvrhu práce, zapisovanie vecí do registrov sa uskutočňuje v zmysle článku 7, článku 8 Registratúrneho poriadku

a registratúrneho plánu Najvyššieho súdu SR pomocou výpočtovej techniky - elektronickej podateľne, podľa zásad uvedených v tomto rozvrhu.

Poukazujúc na vyššie uvedené, pridelenie vecí sťažovateľov senátu JUDr. Š. sa zrealizovalo v súlade s vyššie citovanými zmenami rozvrhu práce náhodným výberom cez elektronicke podateľňu najvyššieho súdu (JUDr. J. Š. bol v tom čase predsedom senátu 2 O, avšak prerozdelené veci sa naďalej prejednávali pod pôvodnou spisovou značkou).»

Na základe týchto skutočností navrhol sťažnosť sťažovateľov odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Z obsahu sťažnosti a jej doplnenia vyplýva, že sťažovatelia namietajú porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu a svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Obo 77/2009 a jeho rozsudkom z 10. februára 2010. V súvislosti s postupom najvyššieho súdu, ktorý v skutkovo podobných veciach rozhodol odlišne, sťažovatelia namietali aj porušenie svojho práva podľa čl. 14 dohovoru.

Najvyšší súd potvrdil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 52 Cbi 4/2009-22 z 31. marca 2009 ako vecne správny s tým, že v relevantnej časti svojho rozsudku poukázal na právny názor krajského súdu ako súdu prvého stupňa.

„Vyslovil názor osvojený z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 1 MobdoV 1/2005, že v konkurznom konaní zásadne nemožno uspokojiť trovy účastníkov konania, ktoré im vznikli účasťou v konaniach súvisiacich s konkurzom. To však neznamena, že náhradu trov v týchto konaniach nemožno priznať, pretože o ich náhrade súd nerozhoduje podľa ustanovení Zákona o konkurze a vyrovnaní, ale podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku a dospel k záveru, že nárok na uspokojenie pohľadávky vo výške 2 136,90 Eur žalobcovia v konkurznom konaní nemajú, nakoľko táto ich pohľadávka vznikla ako trovy konania

účastou v konaní súvisiacom s konkurzom, t. j. v konaní o vylúčení vecí z konkurznej podstaty a zákon uvádza, že takáto pohľadávka, teda trovy účastníkov v týchto konaniach, sú vylúčené z uspokojenia v konkurze. Tieto pohľadávky však z hmotného práva nezanikajú a po zrušení konkurzu ich je možné uspokojiť v súdnom alebo v inom konaní.“

V ďalšej časti odôvodnenia svojho rozsudku najvyšší súd zhrnul svoj právny názor, pričom uviedol:

„Podľa ust. § 33 ods. 1 písm. b) ZKV z uspokojenia sú vylúčené trovy účastníkov konania, ktoré im vznikli účastou v konkurznom konaní a v konaniach súvisiacich s konkurzom, ak tento zákon neustanovuje inak;

Podľa ust. § 25 ods. 2 prvá veta ZKV trovy konaní súvisiacich s konkurzom sa považujú za náklady podstaty vtedy, ak podstate vznikol prospech z vedenia sporu, a to najviac do výšky tohto prospechu.

Tzv. incidenčnou žalobou vedenou na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 35 Cbi 10/2004 sa žalobcovia domáhali vylúčenia vecí - nehnuteľnosti zo súpisu konkurznej podstaty z dôvodu, že vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti nadobudli pred vyhlásením konkurzu na majetok úpadcu príklepom v dražbe konanej súdnym exekútorom. Z predmetu sporu vyplýva, že spor o vylúčenie vecí zo súpisu konkurznej podstaty súvisí s konkurzom vyhláseným na majetok úpadcu K., a. s., R., v ktorom konaní správkyňa konkurznej podstaty zahrnula do súpisu konkurznej podstaty predmetnú nehnuteľnosť žalobcov. Žalobcovia boli v konaní o vylúčenie vecí zo súpisu konkurznej podstaty úspešní a súd (odvolací) im preto priznal v zmysle ust. § 142 ods. 1 O. s. p. náhradu trov konania s odkazom na ust. § 66e ods. 1 ZKV. V spore o vylúčenie vecí zo súpisu konkurznej podstaty vystupovala správkyňa konkurznej podstaty na strane žalovaného, v tomto spore nebola úspešná, keď súd rozhodol o povinnosti vylúčiť predmetnú nehnuteľnosť zo súpisu konkurznej podstaty. Nemožno z tohto dôvodu pochybovať o tom, že v danej veci nevznikol podstate prospech z vedenia sporu, v ktorom bola táto strana účastníka (SKP) neúspešná. Odvolací súd v súlade s názorom súdu prvého stupňa má za to, že nie sú splnené zákonné podmienky na použitie ust. § 25 ods. 2 prvá veta ZKV, a to podmienka vzniku prospechu z vedenia sporu o vylúčenie vecí zo súpisu konkurznej podstaty aj s prihliadnutím na tvrdenie žalobcov, že v prípade nevylúčenia vecí zo súpisu by musela správkyňa vrátiť žalobcom

peňažné plnenie zaplatené exekútorovi. Vrátenie peňažného plnenia žalobcov nebolo predmetom žiadneho súdneho sporu, vedeného za účasti správkyne konkurznej podstaty. Odvolací súd zhodnotil názor súdu prvého stupňa vyslovený pri výklade ust. § 33 ods. 1 písm. b) ZKV za správny. Zákon v ust. § 33 ods. 1 písm. b) ZKV výslovne vylučuje z uspokojenia trovy účastníkov konania, ktoré im vznikli účasťou v konkurznom konaní a v konaniach súvisiacich s konkurzom, pokiaľ zákon o konkurze a vyrovnaní trovy účastníkov neupravuje inak. Zákon o konkurze a vyrovnaní trovy účastníkov, ktoré im vznikli v konaniach súvisiacich s konkurzom, v ďalšom neupravuje inak, a to ani v ust. § 31 ods. 6 písm. h) ZKV, ktoré ustanovenie upravuje uspokojenie pohľadávok proti podstate v priebehu konkurzného konania, a to trovy konaní vyvolaných konkurzom, o ktorý prípad v danej veci nejde.“

Základom argumentácie sťažovateľov je ich nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu v spojení s právnym názorom krajského súdu, ich tvrdenie o porušení práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, tiež porušenie ich základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a tvrdenie o porušení zásady užívania práv a slobôd priznaných dohovorom bez diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru postupom najvyššieho súdu, ktorý v skutkovo podobných veciach rozhodol odlišným spôsobom ako vo veci týkajúcej sa sťažovateľov.

1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Pokiaľ ide o požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia súdu v limitoch čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sa už odvolal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), podľa ktorej čl. 6 ods. 1 dohovoru súd zaväzuje, aby odôvodnil svoje rozhodnutie. To však neznamená, že sa vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie, ktorá vyplýva z čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa záverov ESLP možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu (rozhodnutie vo veci Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 288). Znamená to, že odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každú poznámku, pripomienku alebo návrh, ak ide o takú otázku, ktorá nie je relevantná a nevyhnutná pre dané rozhodnutie.

Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že predpokladom uplatnenia práva na spravodlivé súdne konanie, ktoré sa zaručuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je nezávislosť a nestrannosť súdu. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhadu zámerov vo sfére základného práva

na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 301/07). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

Z podkladov predložených sťažovateľmi vyplýva, že sťažovatelia boli úspešnými účastníkmi v konaní o vylúčenie vecí zo súpisu podstaty úpadcu K., a. s., R. (ďalej len „úpadca“), podľa § 19 ods. 2 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKV“). Rozhodnutím súdu bolo sťažovateľom priznané právo na náhradu trov tohto konania (§ 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Sťažovatelia si túto pohľadávku týkajúcu sa trov uplatnili ako pohľadávku proti podstate, ktorú im správca konkurznej podstaty úpadcu neuznal. Sťažovatelia následne podali krajskému súdu návrh na rozhodnutie, aby krajský súd určil, že ich pohľadávka je pohľadávkou proti podstate. Krajský súd incidenčnú žalobu zamietol. Najvyšší súd v rámci odvolacieho konania potvrdil rozhodnutie krajského súdu. Jeho právny názor bol totožný s právnym názorom krajského súdu, podľa ktorého pohľadávka sťažovateľov nie je pohľadávkou proti podstate podľa § 25 ods. 2 ZKV, pričom ide o pohľadávku podľa § 33 ods. 1 písm. b) ZKV, ktorá je vylúčená z uspokojenia v konkurze.

Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu vyjadrený v odôvodnení jeho rozsudku z 10. februára 2010 v spojení s právnym názorom krajského súdu v jeho rozsudku z 31. marca 2009 je zdôvodnený dostatočne, preto ho nemožno považovať za zjavne neodôvodnený. Právny názor všeobecných súdov zodpovedá pravidlám logiky, nie je vnútorne rozporný a vyplýva z aplikácie § 25 ods. 2 ZKV a § 33 ods. 1 písm. b) ZKV. Výklad týchto ustanovení všeobecnými súdmi zodpovedá ich zneniu a účelu, nepopiera pravidlá logiky a textové znenie týchto ustanovení ZKV. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s právnym názorom najvyššieho súdu v spojení s právnym názorom krajského súdu nestotožňujú, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru

ústavného súdu predmetný právny výklad § 25 ods. 2 ZKV a § 33 ods. 1 písm. b) ZKV najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje.

V súlade s judikatúrou ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04). Podľa čl. 142 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon. Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamená právo na úspech v konaní pred všeobecným (občianskoprávnym) súdom a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len „vít'azstvo“ v občianskoprávnom spore (m. m. II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti tiež namietali porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť tým, že najvyšší súd v skutkovo podobných veciach v iných konaniach rozhodol odlišne ako v ich právnej veci.

V tomto bode je však sťažnosť sťažovateľov neopodstatnená z dôvodu, že sťažnosťou napadnutý rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 77/2009 je časovo skorším rozsudkom ako sťažovateľmi predložené rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 57/2009 a 4 Obo 58/2009. Najvyšší súd vo veci sp. zn. 5 Obo 77/2009 rozhodol rozsudkom 10. februára 2010, zatiaľ čo vo veciach sp. zn. 4 Obo 57/2009 a sp. zn. 4 Obo 58/2009 rozhodol 27. októbra 2010. Z toho dôvodu najvyšší súd v konaní sp. zn. 5 Obo 77/2009 nemohol prihliadnuť na časovo neskoršie rozsudky v konaniach sp. zn. 4 Obo 57/2009 a sp. zn. 4 Obo 58/2009 a nemohol sa ani argumentačne vysporiadať s prípadne odlišnými právnymi závermi. Z uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Obo 77/2009 z 10. februára 2010 nemohol porušiť označené právo sťažovateľov podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V súvislosti s touto námietkou sťažovateľov ústavný súd poukazuje na to, že k znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty [(čl. 1 ods. 1 ústavy), napr. PL. ÚS 36/95], ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného ústavného princípu je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. m. m. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), t. j. aby sa porovnateľné, resp. obdobné situácie posudzovali po právnej stránke rovnakým spôsobom. Táto požiadavka korešponduje aj s judikatúrou ESĽP.

Aj v rozsudku ESĽP *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. decembra 2007 vyplýva, že rozdielna judikatúra v skutkovo rovnakých prípadne podobných veciach je prirodzenou súčasťou vnútroštátneho súdneho systému (v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva). K rozdielnej judikatúre prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach. Pre posúdenie, či rozdielnou judikatúrou najvyššej súdnej inštalácie došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 dohovoru, je preto rozhodujúce, či vnútroštátne právo obsahuje mechanizmus zaisťujúci koherentnosť judikatúry a či príslušný orgán tento mechanizmus fakticky a riadne využíva.

Právny poriadok Slovenskej republiky upravuje mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry v § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Tento mechanizmus spočíva v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu.

Hodnotenie toho, či najvyšší súd mechanizmus podľa § 22 zákona o súdoch fakticky a riadne využíva, bude v každej skupine prípadov rozdielnej judikatúry závislé od konkrétnych okolností, spravidla bude potrebné zohľadniť predmet konaní, ich skutkovú a právnu náročnosť a z toho vyplývajúce primerané časové obdobie na uplatnenie mechanizmu podľa § 22 zákona o súdoch.

V tomto konkrétnom prípade ústavný súd nehodnotil, či rozdielnou judikatúrou najvyššieho súdu došlo k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda v zásade nehodnotil, či najvyšší súd fakticky a riadne využil mechanizmus zabezpečujúci koherentnosť judikatúry, z dôvodu, že sťažovateľ namieta konflikt sťažnosťou napadnutého rozsudku najvyššieho súdu s časovo neskoršími rozsudkami najvyššieho súdu.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné upriamiť pozornosť na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprocené princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľmi označeného práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V opačnom prípade by sa ústavný súd stal opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby vykonal dokazovanie, ktoré je základom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010).

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že nezistil príčinnú súvislosť medzi uvedeným postupom a rozsudkom najvyššieho súdu a sťažovateľmi označeným porušením ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a porušením práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového

protokolu, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. K namietanému porušeniu základného práva nebyť odňatý jeho zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa § 51 ods. 1 zákona o súdoch ak tento zákon neustanovuje inak, veci určené podľa predmetu konania sa v súlade s rozvrhom práce pridávajú jednotlivým senátom, samosudcom a súdnym úradníkom náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom tak, aby bola vylúčená možnosť ovplyvňovania pridelenia vecí.

Podľa § 51 ods. 2 zákona o súdoch podmienka náhodného výberu podľa odseku 1 je splnená vtedy, ak sa má vec prideliť jednému z aspoň dvoch senátov, samosudcov alebo súdnych úradníkov.

Podľa § 51 ods. 4 písm. b) zákona o súdoch náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom sa podľa rozvrhu práce alebo jeho zmeny prerozdeľujú už pridelené veci aj v prípade zmeny v obsadení súdu sudcami.

Ústavný inštitút zákonného sudcu je založený predovšetkým na zákonom určenej právomoci, ako aj vecnej a miestnej príslušnosti súdu. Okrem toho je potrebné vziať do úvahy rozvrh práce, ktorý určuje sudcu alebo senát príslušný na rozhodnutie konkrétneho prípadu (obdobne II. ÚS 47/99, I. ÚS 11/01, III. ÚS 285/2010).

Za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon tejto funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie

k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený v súlade s rozvrhom práce súdu (napr. I. ÚS 239/04, II. ÚS 417/06, III. ÚS 285/2010).

Za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy teda zásadne treba považovať toho, kto bol určený na prerokovávanie vecí v súlade s rozvrhom práce súdu. Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelených vecí (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Postup predsedu súdu ako orgánu štátnej správy súdov, ktorý je v súlade s ustanoveniami právnych predpisov, nemožno preto bez ďalšieho hodnotiť ako porušenie základného práva účastníka súdneho konania podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02 a II. ÚS 119/02, III. ÚS 90/02, III. ÚS 295/08).

Z vyjadrenia predsedu najvyššieho súdu vyplýva, že právna vec sťažovateľov bola pridelená sudkyňi JUDr. Z. Ď., ktorá v tom čase bola v senáte 5 O, a dostala sp. zn. 5 Obo 77/2009. S účinnosťou od 1. októbra 2009 sa JUDr. Z. Ď. stala predsedníčkou senátu 1 O s tým, že veci pridelené tejto sudkyňi v senáte 5 O a veci, ktoré neboli vybavené do účinnosti opatrenia predsedu najvyššieho súdu „prešli do senátu 1 O pod pôvodnými spisovými značkami (II. časť, body 2 a 7 vyššie označeného opatrenia). Následne, v zmysle Rozvrhu práce na rok 2010... sa veci pôvodného senátu 1 O rovnomerne rozdelili medzi ostávajúce senáty 2 O až 5 O tak, aby boli čo najskôr skončené staré veci (VII. časť, poznámka č. 2 rozvrhu práce).

... pridelenie vecí sťažovateľov senátu JUDr. Š. sa zrealizovalo v súlade s vyššie citovanými zmenami rozvrhu práce náhodným výberom cez elektronickú podateľňu najvyššieho súdu...“.

Z uvedených skutočností vyplýva, že v právnej veci sťažovateľov došlo k zmene zákonného sudcu na základe inštitútu prerozdelenia už pridelených vecí podľa § 51 ods. 4 zákona o súdoch z dôvodu zmeny v obsadení súdu sudcami [§ 51 ods. 4 písm. b) zákona o súdoch], pričom k prerozdeleniu došlo náhodným výberom pomocou technických

prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom a podľa rozvrhu práce (§ 51 ods. 1, 2 a 4 zákona o súdoch).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že k zmene v osobe zákonného sudcu v právnej veci sťažovateľov došlo na základe prerozdelenia už pridelených vecí z dôvodu predvídaného zákonom a spôsobom, ktorý vyžaduje príslušný zákon.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že nezistil ani príčinnú súvislosť medzi uvedeným postupom najvyššieho súdu a sťažovateľmi označeným porušením ich základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanému porušeniu čl. 14 dohovoru

Sťažovatelia v doplnení svojej sťažnosti doručenom ústavnému súdu 14. decembra 2010 rozšírili návrh na rozhodnutie ústavného súdu aj o porušenie čl. 14 dohovoru z dôvodu, že iní účastníci v totožne skutkovo aj právnej veci boli vo svojich žalobách úspešní. Takéto odôvodnenie namietaného porušenia čl. 14 dohovoru nepovažuje ústavný súd za dostatočné. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde sa každý návrh musí odôvodniť. Ústavný súd je toho názoru, že sťažovatelia iba konštatovaním porušenia čl. 14 dohovoru s poukazom na úspešnosť iných účastníkov v totožne skutkovo a právnej veci a bez preukázania príčinnej súvislosti s postupom najvyššieho súdu nedostatočne odôvodnili svoj návrh v tejto časti sťažnosti, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie jednak pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí, ako aj z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v sťažnosti sa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2011